

mudiment de les *-r* finals. Després ho he trobat grafiat millor, sense aquest error, i en un doc. ja més antic: en la carta de població que atorga el comanador de Miravet l'any 1244 a la gent de Batea, es dona com afrontació d'aquella vall: «I ---, II in fita de *Maçalucà*, 5 III in camino vetulo de Favara ---» (Font Rius, *C.d.P.* I, § 283).

Maçalucà és compost amb el nom d'una pda. veïna, *Aucalà*; que amb metàtesi —*Aulacà*—, figura en un altre doc., de 1432, i *Aucalà* en un de 1472, 10 Amb el context: «item, lex *Aucalà*, --- que vull li sien dats a la filla d'en Vallespir de la Pobla».⁵

Aquest *Aucalà* (<*Alcalà*) és l'altre mot, que junt amb *manzal*, ha entrat en la composició de *Massalucà*: es tracta, doncs, de l'ar. *manzal al-qal'a* 15 'l'hostal o alberg del castell' —l'ar. *qal'a* (d'on ve el nostre *Alcalà*) en aquesta combinació va canviar la *l* de l'article aràbic en *u* per la dissimilació que es registra en tants NLL com *Palou* < *Palol* < *Palal(z)ol*; *Els Crous* < *Els Querols* etc.; i, en la feble posició 20 abans de l'accent, *-aucalà* passà a *-aulucà* i *-alucà*. Així vaig solucionar aquest problema etimològic en la nota d'*EntreDL* III, 229-30.⁶

Massamardà, V. *Massalmardà*

15) MASSAMAGRELL, V. l'art *Magrell*, on n'hem tractat.

16) MASSANASSA, poble valencià uns 7 k. al Sud 30 de la ciutat, en direcció a l'Albufera.

Pron. masanása i gentilici *massanassers* a Sueca (xxxI, 16.21).

MENCIONS ANT. En el *Rept.*, *Mancelnàçar* com alq. de València (Bof. 162 i 198), i *Macelnazar*, tam- 35 bé alq., no precisant d'on (ib., p. 373); 1275: *Masanasa* (MtzFdo, *Doc.Val.ACA* I, 1860); 1258: se li concedí Fur de València (*EEMCA* III, 272); 1392: *Maçanaça* (*ACA* reg. 1902, fº 73); 1609: *Maçanaça*, amb 14 cases de cristians vells (Reglã. p. 113). 40 Escolano escrivint-lo *Maçanases* li trobava 20 cases de cristians vells. SSiv. en dona cites de 1392 i 1426 i 1437. *Biblgr.* en Lz. Vargas, II, 154.

L'anomena *Manzil Naşr* Abenalabbar, c.l'a. 1240: Levi Provençal, ed. del Himyarí, p. 66. També Ribera (*Disert.Op.* II, 315) li escriu el nom *mnzl n(a)şr* en lletres aràbigues. L'etim., doncs, ha de ser *aş-nâşir*: amb *manzal* junt amb el mot que significa pròpiament 'defensor', 'auxiliar': participi actiu del verb *naşar*, que *RMa.* tradueix «protegere»: participis que 50 en vulgar perdien la *i* postònica: és un mot que fou sovint usat com nom de persona (així a Egipte i Aràbia: Littmann 80, Hess 50); de manera que també pogué anar sense l'article, com crec que ho posa Abenalabbar.

17) MASSANELLA, possessió de Mallorca, prop de Lluc. Sobre aquest nom ja consta tot l'essencial en el vol. I, 29. Afegim-hi que consta com *Massanella* en docs. de 1451 i 1511 (Quadrado, *For.* I, pp. 256 i 46). Degué haver-hi un altre *Massanella* uns 25 k. més al SE., car se'n parla molt en textos de c. 1748 relatiu a Llorito o Sineu: J.M. Bover, *Bib.Escr.Bal.* § 467. Hi ha doble variant *Massanella* / *Massarella*: és per dues dissimilacions divergents, de *manzal el-Laş*, i és evolució paral·lela a *Favanella* / *Favarella*, pda. val. d'Onil.

18) *Massapedro*, llomes de-, te. de Nàquera (xxx, 68.7), la semblança amb un cast. antiq. *Maesse Pedro*, deu ser casual, almenys pel que fa al 1r. component, que ha de ser l'àrab *manzal* com en tots els noms d'aquesta sèrie, però sospito que també hi ha àrab amagat en el 2n.: potser *manzal al-bâdrîn*, amb l'accent reulat a la vocal penúltima (perquè és síl·laba tancada, segons la norma fonètica vulgar); o sigui 'l'hostal dels plenilunis': amb *bâdrîn*, plural vulgar de *bâdr* 'lluna plena', en lloc del clàssic *budûr*: pron. *bédro(n)*; i amb *p* en lloc de *b*, per ultracorrecció mossàrab de l'arabisme.

25 19) *Massaróf*, te. Parcent «monte contiguo a Bernia» Cavanilles (II, 214), oït *el maserôfa* Xaló (xxxIV, 74.14). Pot ser de *manzal al-â râf*, pl.de 'orf'cresta', 'lloc alt, altura', 'crinera del cavall' («coma» *RMa.*, 300); la *a* sona *â* en aquest context; i igual es podria pensar en un cpt. amb el singular *manzal al-'orf*. No sé si es pot referir al mateix lloc un *Mazerol* que figura en el *Rept.* (Bof., p. 375) com a nom d'un castell que tenia l'alqueria de *Azuela* i el lloc de *Çaadia* i fou donat a l'Arquebisbe de Narbona: no tinc altra notícia d'aqueix *Azuela* però de *Çaadia* n'hi ha unes quantes, no sols el *Zaidia* que hi havia prop del terme de València (citat en el *Rept.* 189, 280): aquí hi hauria *-ol* en lloc de *-orf* per la neutralització morisca de *r=l*.

20) *Massarraval*, pda. del te. de Fraga (segons Pita Mercé, *Argensola* V. 334) <*manzal ar-rabad'* 'hostal del raval'.

21) MASSARROJOS. N'he tractat ja a l'art. *Catadau*, 45 a propòsit de *Catarroja*. Igual que aquest nom, crec que seria un cpt. amb *ruşd'* 'dretura, justícia': *manzal ar-ruşd'*.

22) *Massasseit*, pron. *masasêit*, pda. de Vilamarxant (xxx, 102.25). Probt. de *Manzal Zâfid*, NP (Hess, 28, GGalg. 379b). En rigor també podria venir d'això *Mazalacete*, granja de Sòria (Asín-Oliver) car *Zâfid* havia estat apel·latiu i per tant podria anar precedit d'article: *az-Z-*.

55 23) *Massasseli* nom d'una pda. i una taverna en te. d'Alzira: *Maçacelim* i *Mazacelin* en el *Rept.* (Bof.